

НОВІ СТРАТЕГІЇ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

Бакуліна Наталія,
*кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник
відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури
Інституту педагогіки НАПН України,
Україна*

Bakulina Nataliia,
*Candidate of Pedagogical Sciences (PhD in Education),
Leading Researcher of the Department
of Teaching National Minority Languages and Foreign Literature
of the Institute of Pedagogy of the NAES of Ukraine,
Ukraine*

ОСОБЛИВОСТІ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ З ЄВРЕЙСЬКИМ ЕТНОКУЛЬТУРНИМ КОМПОНЕНТОМ

FEATURES OF EDUCATIONAL PROGRAMS FOR THE TRAINING OF FUTUR TEACHERS OF PRIMARY EDUCATIONAL INDTITUTIONS WITH A JEWISH ETHNOCULTURAL COMPONENT

Annotation. The abstracts of the report present the features of educational programs of the disciplines «Fundamentals of Jewish Education», «Methods of teaching Judaism in primary school» and «Methods of teaching Hebrew in primary school» as part of the educational-professional training program for masters in 013 Primary Education.

Keywords: Educational programs; primary education; teacher training; Jewish ethnocultural component.

Сучасні глобалізаційні процеси та цивілізаційні виклики сьогодення вимагають глибоких трансформаційних змін усіх сфер людського буття, зокрема потребують стрімкого та водночас виваженого реформування освітнього простору.

До того ж ураховуючи інтеркультурність світу й українського соціуму, особливої уваги потребує проблема підготовки майбутніх вчителів початкових класів шкіл із навчанням і вивченням мов національних меншин. Адже сьогодні як ніколи здобувач вищої освіти, який обрав педагогічний шлях, має бути не тільки спеціалістом із обраного фаху, а й мати високий рівень сформованих компетентностей і гідних особистісних якостей для навчання та виховання майбутнього покоління на засадах демократичних цінностей і національних інтересів нашої держави, а також усвідомлювати етнокультурні особливості представників різних етнічних спільнот полікультурного багатомовного

українського суспільства.

Єврейська спільнота була та залишається невід'ємною складовою народу України. За роки незалежності відродилися заклади освіти з єврейським етнокультурним компонентом, які потребують не тільки навчально-методичного забезпечення, а й сучасних кваліфікованих фахівців.

Тому виникла потреба у створенні освітніх програм, які б сприяли системній підготовці вчителів початкової ланки освіти, а саме мови іврит і предметів юдаїки у 1-4 класах закладів освіти з єврейським етнокультурним компонентом.

Так, було розроблено робочі освітні програми вибіркових навчальних дисциплін «Основи єврейської освіти» [1], «Методика навчання предметів юдаїки в початковій школі» [2] та «Методика навчання мови іврит у початковій школі» [3]. Ці програми було апробовано у 2020-2021 навчальному році та розглянуто і затверджено на засіданні кафедри педагогіки та психології ПУ ЗВО «МГПШ «Бейт-Хана» (Протокол № 01 від 26.08.2021 р.).

У 2021-2022 навчальному році програми було скориговано, удосконалено й упроваджено в освітній процес на базі Приватної установи «Заклад вищої освіти «Міжнародний гуманітарно-педагогічний інститут «Бейт-Хана» у рамках освітньо-професійної програми «Початкова освіта» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, ступеня «магістр» у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 «Початкова освіта» [4], яка відповідно до процедури перегляду була оновлена та затверджена рішенням Вченої Ради (Протокол № 6 від 25.06.2021 р.) і введена в дію наказом ректора від 29.06.2021 р. № 01-18-1-кі/тр.

Структура робочих програм вибіркових навчальних дисциплін з основ єврейської освіти, методики навчання предметів юдаїки та мови іврит у початковій школі включає такі розділи:

- Опис навчальної дисципліни,
- Мета та завдання навчальної дисципліни,
- Компетентності та заплановані результати навчання,
- Зміст програми навчальної дисципліни,
- Структура навчальної дисципліни та її деталізація,
- Теми лекцій,
- Теми семінарських занять,
- Самостійна робота,
- Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання,
- Методи навчання,
- Типи, види, форми та методи контролю,
- Критерії та порядок оцінювання результатів навчання,
- Методичне забезпечення,
- Рекомендована література.

Пропоновані курси базуються на провідних науково-педагогічних засадах компетентнісної парадигми навчання та на основі сучасних підходів у сфері освіти.

Зміст цих навчальних дисциплін характеризується міждисциплінарністю, має інтегрований і багатоаспектний характер і базується на взаємопов'язаному навчанні суміжних дисциплін гуманітарного циклу – педагогіки та психології, етнопедagogіки й етнопсихології, культурології й етнокультурології, психолінгвістики та порівняльного мовознавства, основ філософії, історії, соціології, а також єврейських мов, культури, історії, літератури, традиції, мистецтва єврейського народу.

Особливого значення змісту навчання набувають теми, які висвітлюють взаємопроникнення та взаємовплив української й єврейської культури, що сприяють розширенню та збагаченню світогляду та професійної компетентності майбутніх учителів.

Методика викладання цих курсів передбачає застосування як традиційних, так й інноваційних освітніх технологій і різноманітних форм організації освітнього процесу.

Водночас у змісті кожної навчальної дисципліни визначено мету, завдання та предмет навчання, виокремлено інтегральні, загальні та спеціальні (фахові, предметні) компетентності та програмні результати навчання, чітко сплановано зміст відповідно до внутрішньопредметних навчальних модулів того чи іншого курсу.

Навчальні дисципліни з основ єврейської освіти, теорії та методики навчання предметів юдаїки та мови іврит у початковій школі було апробовано у ході здійснення освітнього процесу магістрів I та II курсів – майбутніх учителів. У ході багаторівневого оцінювання майбутні вчителі продемонстрували достатній і високий рівні сформованості професійної компетентності та досягли запланованих програмних результатів навчання. У свою чергу це підвищуватиме й рівень підготовки учнів молодших класів з опанування мови іврит, традиції та культури єврейської освіти й інших предметів юдаїки, що викладаються у закладах освіти з єврейським етнокультурним компонентом.

Розроблені освітні програми можуть стати моделлю й у ході конструювання подібних курсів для підготовки вчителів початкової ланки освіти представників інших національних спільнот України.

Крім цього набутий досвід може стати корисним і для створення вкрай актуальних нині інтегративних курсів із багатомовної й інтеркультурної освіти як в Україні, так і в європейському, і світовому освітньому просторі.

Список використаних джерел

1. Бакуліна Н. В. Основи єврейської освіти: робоча програма навчальної дисципліни спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми магістрів для здобувачів освіти I курсу. URL: https://www.bethana.org.ua/files/ugd/de9706_7b43e2a368d3439bb6ac9e1e33228054.pdf (дата звернення: 05.05.2022).

2. Бакуліна Н. В. Методика навчання предметів юдаїки в початковій школі : робоча програма навчальної дисципліни спеціальності 013 Початкова освіта

освітньо-професійної програми магістрів для здобувачів освіти II курсу. URL:https://www.bethana.org.ua/files/ugd/de9706_98e217691b41474282f41effbb6d16e5.pdf (дата звернення: 05.05.2022).

3. Бакуліна Н. В. Методика навчання мови іврит у початковій школі : робоча програма навчальної дисципліни спеціальності 013 Початкова освіта освітньо-професійної програми магістрів для здобувачів освіти II курсу. URL: https://www.bethana.org.ua/files/ugd/de9706_7e365157d809428dbdd2ed3d9d08d142.pdf (дата звернення: 05.05.2022).

4. Самордин А. П. Освітньо-професійна програма Початкова освіта підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти, ступеня «магістр» у галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 013 «Початкова освіта» / А. П. Самордин, С. В. Сапожников, О. І. Шиман, А. О. Теплицька, Н. Ю. Захарова, Є. Островська. URL: https://www.bethana.org.ua/files/ugd/de9706_f4ba3a9db59a494e840f0357fb56c16f.pdf (дата звернення: 05.05.2022).

References

1. Bakulina, N. V. (2021). *Osnovy yevreiskoi osvity: robocha prohrama navchalnoi dystsypliny spetsialnosti 013 Pochatkova osvita osvitno-profesiinoi prohramy mahistriv dlia zdobuvachiv osvity I kursu*. Available at: https://www.bethana.org.ua/files/ugd/de9706_7b43e2a368d3439bb6ac9e1e33228054.pdf. (accessed 5 May 2022). (in Ukrainian)

2. Bakulina, N. V. (2021). *Metodyka navchannia predmetiv yudaiky v pochatkovii shkoli: robocha prohrama navchalnoi dystsypliny spetsialnosti 013 Pochatkova osvita osvitno-profesiinoi prohramy mahistriv dlia zdobuvachiv osvity II kursu*. Available at: https://www.bethana.org.ua/files/ugd/de9706_98e217691b41474282f41effbb6d16e5.pdf. (accessed 5 May 2022). (in Ukrainian)

3. Bakulina, N. V. (2021). *Metodyka navchannia movy ivryt u pochatkovii shkoli: robocha prohrama navchalnoi dystsypliny spetsialnosti 013 Pochatkova osvita osvitno-profesiinoi prohramy mahistriv dlia zdobuvachiv osvity II kursu*. Available at: https://www.bethana.org.ua/files/ugd/de9706_7e365157d809428dbdd2ed3d9d08d142.pdf. (accessed 5 May 2022). (in Ukrainian)

4. Samordyn, A. P., Sapozhnykov, S. V., Shyman, O. I., Teplytska, A. O., Zakharova, N. Yu., . Ostrovska, Ye. (2021). *Osvitno-profesiina prohrama Pochatkova osvita pidhotovky zdobuvachiv druho (mahisterskoho) rivnia vyshchoi osvity, stupenia «mahistr» u haluzi znan 01 Osvita/Pedahohika, spetsialnosti 013 «Pochatkova osvita»*. [Elektronnyi resurs]. Available at: https://www.bethana.org.ua/files/ugd/de9706_f4ba3a9db59a494e840f0357fb56c16f.pdf. (accessed 5 May 2022). (in Ukrainian)